

Høgskolen i **Hedmark**

LUNA

Vilde Frydenlund

Bachelor

Oppgavetype B – Praksisfeltet som empiri

Balanseferdigheter blant 2-åringer i to forskjellige barnehager

Balance skills among 2-year-olds in two different kindergartens

BLU

2016

Samtykker til utlån hos høgskolebiblioteket

JA NEI

Samtykker til tilgjengeliggjøring i digitalt arkiv Brage

JA NEI

Norsk sammendrag

Tittel:	Balanseferdigheter blant 2-åring i to forskjellige barnehager.		
Forfatter	Vilde Frydenlund		
År	2016	Sider	38
Emneord	Grovmotorikk, balanseferdighet, sammenligne natur og gårdsbarnehage og kommunal barnehage.		
Sammendrag	<p>Barnehagens innhold og oppgaver er en viktig brikke i barns utvikling. Denne oppgaven tar for seg barns fysiske utvikling, grovmotorikk og balanseferdighet. Datainnsamlingen har foregått i to forskjellige barnehager i forhold til 2-åringers balanseferdighet. Disse to barnehagene er en kommunal barnehage og en privat natur og gårdsbarnehage. Disse funnene som ble kartlagt i disse to barnehagene har blitt fremstilt i tre forskjellige diagrammer som gir mulighet for sammenligning. Et diagram tar for seg den kommunale barnehagen og deres kartlegging, et diagram tar for seg natur og gårdsbarnehagen sin kartlegging og det siste diagrammet viser de to barnehagens kartlegging fremstilt med gjennomsnittet av de fire øvelsene. Kartleggingen foregikk i uteområdet i barnehagen og øvelsene som ble kartlagt var stå på høyre fot, stå på venstre fot, hoppe med samlede ben og gå over en balansepute. Funnene fra kartleggingen ble i et drøftingskapittel sett i lys av den faglige teorien rundt viktige begrep. Sammenlikning av funn fra de to barnehagene ble gjennomført. Avslutningsvis ble oppgaven oppsummert og en konklusjon ble gitt ut fra funn og teoriforankringen.</p>		

Engelsk sammendrag

Title	Balance skills among 2-year-olds in two different kindergartens		
Authors	Vilde Frydenlund		
Year	2016	Pages	38
Keywords	Motor skills, balance skill, comparing nature and farm nursery and municipal kindergartens.		
Summery	<p>Kindergarten is important with regard to childrens development, therefore its contents is of great significance. All sides of a child's development will be in focus, such as fysical development, gross motor skills as well as balance skills. Data have been collected in two different kindergartens with focus on the balance skills of 2-year old children. One of the Kindergartens was a public one, the other one a privately owned farm nursery. Findings have been presented in three different diagrams, in order for data to be compared. One of the diagrams show surveys done in the public owned kindergaren, another diagram shows results of surveys done in the privately owned farm nursery. The last diagram, shows an average of four exercises performed in both of the kindergartens. The data was collected outdoors, with focus on following exercises : standing on the right foot, standing on the left foot, jump in place with two feet together and walking over a balance pillow.</p> <p>The findings were connected to relevant theory and discussed in a separate chapter. Findings from both of the kindergartens have been compared. rtleggingen ble i et drøftingskapittel sett i lys av den faglige teorien rundt viktige begrep. Sammenlikning av funn fra de to barnehagene ble gjennomført. Finally the thesis was summarized and a conclusion was drafted upon the findings and relevant theory.</p>		

Forord

Barnehagelærerutdanningen har gitt meg en spesiell interesse for småbarns fysiske utvikling. Det er utrolig spennende og kunne observere små barn og hvor mye som påvirker de i deres hverdag. Denne utdanningen har åpnet øynene mine i forhold til hvor viktig jobben til barnehagen er i forhold til tilrettelegging og oppmuntring. Dette har vært noe av bakgrunnen for at jeg valgte å skrive om temaet balanseferdighet og det er min jobberfaring med småbarn som har gjort at jeg har valgt 2-åringer til mitt prosjekt.

Denne bacheloroppgaven ville ikke blitt til uten en del støttepersoner i arbeidsprosessen. Først vil jeg takke både den kommunale barnehagen og den private natur og gårdsbarnehagen for deres samarbeid og velvillighet rundt min datainnsamling. Positive holdninger og gode innspill har vært med på å gjøre mitt arbeid lettere og denne bacheloren ett innhold. Mine medstudenter har også vært gode å ha i tviles stund og under utfordrende perioder i skrivingen. Til slutt vil jeg også takke min veileder ved høgskolen i Hedmark, Jon Anders Græsli for gode råd og veiledning under hele perioden med bachelorskriving. Dine gode tips og råd har vært en viktig brikke gjennom utarbeidelsen av dette sluttproduktet og jeg takker for dette samarbeidet.

Biri, mai 2016

Vilde Frydenlund

Innholdsfortegnelse

NORSK SAMMENDRAG	2
ENGELSK SAMMENDRAG	3
FORORD	4
INNHOLDSFORTEGNELSE	5
1. INNLEDNING	7
1.1 VALG AV EMNE OG PROBLEMSTILLING	7
1.2 OPPBYGNING AV OPPGAVEN.....	8
2. TEORI	9
2.1 FYSISK UTVIKLING	9
2.2 GROVMOTORIKK	10
2.3 KOORDINATIVE EGENSKAPER.....	12
2.4 BALANSE	13
2.5 BARNEHAGEN SOM TILRETTELEGGER	14
2.6 NATUR OG GÅRDSBARNEHAGE.....	15
2.7 KOMMUNAL BARNEHAGE.....	16
3. FORSKNINGSMETODE.....	18
3.1 METODEVALG	18
3.2 OBSERVASJON.....	18
3.2.1 <i>Observasjonsskjema/Rangeringsskala</i>	20
3.3 ETISKE BETRAKTNINGER	20
3.4 UTVALG	21
4. FUNN.....	22
4.1 KARTLEGGINGENS GJENNOMFØRING.....	22

4.2	DIAGRAM	22
5.	DRØFTING.....	26
5.1	KONKLUSJON	30
5.2	VIDERE FORSKNINGSARBEID	31
	LITTERATURLISTE	32
6.	VEDLEGG	34
6.1	SAMTYKKESKJEMA TIL FORELDRE/FORESATTE	34
6.2	KARTLEGGINGSSKJEMA	36
6.3	KARTLEGGINGSRESULTAT.....	37

1. Innledning

Ifølge § 2 i *Barnehageloven* vektlegges det at «barnehagen skal gi barn muligheter for lek, livsutfoldelse og meningsfylte opplevelser og aktiviteter» (*Barnehageloven*, 2005, § 2, barnehagens innhold, 5.ledd). Tydeliggjøring av denne formulering blir gjort i *rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver* «barnehagen skal ha arealer og utstyr nok til lek og varierte aktiviteter som fremmer bevegelsesglede, gir allsidig bevegelseserfaring, sanseerfaring og mulighet for læring og mestring» (kunnskapsdepartementet, 2011, s. 22). Barnehagen er en viktig del av hvordan barnet formes ut fra ferdigheter og fysisk og sosial kompetanse.

Siste semester på en treårig utdanning avsluttes med en bachelor, den skrives etter en utdanning som har gitt mye faglig og praktisk kompetanse og erfaring. Min faglige kunnskap og arbeidserfaring har jeg nå brukt til å skrive denne bacheloren med utgangspunkt i praksisfeltet som empiri, altså datainnsamling. I denne oppgaven skal jeg se på balanseferdigheten til 2-åringer (født 2014) i en privat natur og gårdsbarnehage og kommunal barnehage og finne ut om det er noe forskjell på kompetansenivået til barna og sammenlikne de funn jeg har kartlagt.

1.1 Valg av emne og problemstilling

Gjennom studiet har informasjon om bachelor blitt gitt og jeg som student har fått mulighet til å tenkte ut hva jeg ønsker å fordype meg i og hva slags tema jeg ønsker å skrive om i god tid og med mulighet for nøye planlegging. Grunnen til at jeg har valgt det temaet er i stor grad på grunn av min interesse og bakgrunn fra idrett og hvor viktig det er med aktive barn som utvikler sin fysikk i det daglige. Dette vil påvirke barnet når det vokser opp og en god og aktiv barndom vil virke positivt ut på resten av livet. Det å stimulere balanseferdigheten og jobbe med denne i barnehagealder er utrolig viktig for barnets helhetlige fysikk og det vil skape et barn som er uredd og tørr å utfordre seg selv på aktiviteter som er krevende og hever kompetansen. Det vanskeligste med å formulere en problemstilling er å gjøre den konkret og detaljert nok. Det å skulle vinkle oppgaven til et tema som ikke var for stort men som samtidig var spennende og interessant, krevde mye jobb. Tilslutt ente jeg opp med følgende problemstilling:

- **I hvilken grad er det forskjeller i balanseferdigheten hos 2-åringer i en kommunal barnehage i forhold til en privat natur- og gårdsbarnehage?**

I denne bacheloroppgaven har jeg valgt å ha skrive om grovmotorikk med hovedfokus på balanse. Jeg har valgt kun å skrive om grovmotorikk og ikke finmotorikk, da jeg føler at det kun er grovmotorikken som er relevant for min oppgave. Jeg har også skrevet litt om fysisk utvikling for å ha et utgangspunkt for hvor kategorien grovmotorikk kommer fra.

Jeg ønsker med denne problemstillingen å finne ut av i hvilken grad to barnehager påvirker barnas balanseferdighet. Dette vil jeg finne ut ved å teste 2-åringer fra begge barnehagene og finne ut om det er noe forskjeller på ferdighetene til barna. Det er et spennende tema som det er viktig å ha fokus på i barnehagen for at barna skal utvikle seg på et riktig nivå ut ifra alder og fysiske forutsetninger. Hva de pedagogisk lederne bestemmer i forhold til innhold i barnehagehverdagen, er kjempe viktig for ferdighetene barna har mulighet til å skaffe seg.

Jeg informerer også om at mitt arbeid og resultater/drøftinger begrenser seg til en privat natur og gårdsbarnehage og en kommunal barnehage og at mine funn er basert på resultater fra disse to barnehagene. Arbeidet må begrenses da arbeidsperioden er for kort for et omfattende arbeid i mange barnehager. Mitt arbeid i to barnehager er ikke nok til å generalisere, men oppgaven viser til min forskning på et begrenset antall barnehager og mine funn og resultatene er derfor gjeldende kun på et begrenset nivå.

1.2 Oppbygning av oppgaven

Oppgaven starter med en innledning før valg av emne og problemstilling blir lagt frem. Deretter kommer litteraturen hvor jeg legger frem min teori rundt temaet og min knytter dette til min problemstilling. Videre forteller jeg om mitt undersøkelsesopplegg, kartlegging, hvilke metoder som ble brukt og hvorfor jeg valgte disse. Jeg synes det gir en god oversikt når man først får teorien som grunnlag før man får undersøkelsesopplegget og alt arbeidet rundt dette. Etter undersøkelsesopplegget vil jeg redegjøre for resultater og i neste kapittel gjennomføre en drøfting av disse. Avslutningsvis vil jeg oppsummere og skrive en liten konklusjon rundt oppgaven og mine funn.

2. Teori

I denne delen av oppgaven skal jeg belyse relevant teori, som senere skal være utgangspunktet for drøfting og analyse. Teorien handler i hovedsak om fysisk utvikling med hovedfokus på den grovmotoriske ferdigheten balanse og hva ulike oppslagsverk forteller i forhold til temaet. Jeg har også sagt litt om barnehagen som tilrettelegger og forklart i egne underkapitler litt om natur og gårdsbarnehagen og den kommunale barnehagen. Jeg har sagt litt om hva slags barnehage det er, hva det står om de og hvordan hverdagen for i dette tilfellet 2-åringer normalt ser ut hos disse to kandidatbarnehagene.

2.1 Fysisk utvikling

Under dette punktet vil jeg knytte teori til begrepet fysisk utvikling og finne ut av hvilke krav som stilles til barnehagen ifølge lovverk og knytte teori til dette.

I følge *rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver* (kunnskapsdepartementet, 2011) tas det utgangspunkt i et helhetssyn på barn. I rammeplanen står det at «barns utvikling ses som et dynamisk og tett sammenvevd samspill mellom deres fysiske og mentale forutsetninger og miljøet de vokser opp i. Barn er sosiale aktører som selv bidrar til egen og andres læring. Samspill med andre mennesker er avgjørende for barns utvikling og læring» (s. 16). Derfor er det i dagens samfunn viktig for barn å få mulighet til å gå i barnehage. Å bruke hverdagen sammen med andre barn er viktig for det enkelte barns utvikling både sosialt og fysisk.

I følge *rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver* (kunnskapsdepartementet, 2011) er barnets utvikling veldig viktig. I Rammeplanen står det at «i løpet av småbarnsalderen tilegner barna seg grunnleggende motoriske ferdigheter, kroppsbeherskelse, fysiske egenskaper, vaner og innsikt i hvordan de kan ivareta helse og livskvalitet. Barn er kroppslig aktive og de uttrykker seg mye gjennom kroppen. Gjennom kroppslig aktivitet lærer barn verden og seg selv å kjenne. Ved sanseintrykk og bevegelse skaffer barn seg erfaringer, ferdigheter og kunnskaper på mange områder» (s. 41).

I boka *børnemotorik* står det at «Gradvist gjennom barnedommen nærmer de fysiske funksjoner seg et forskelligt tempo den voksnes funksjonsmåder» (Bentsen, 1991, s. 11). Det boka fremhever er at barna fra de er født å gjennom hele oppveksten utvikler seg både fysisk,

psykisk og sosialt mot det å bli en ferdig utviklet kvinne eller mann. Alt fra organer og skjelett til muskler, ferdigheter og språk utvikles kontinuerlig gjennom barndommen til du er godt opp i årene. Det er derfor viktig at barn får en godt tilrettelagt oppvekst hvor kroppen blir utfordret gjennom alle sine funksjoner og dermed utvikles og forbedres. I boka *å lære ned hele kroppen* står det at «Det er mye som fremmer barns læring... I barnehagen er lydhøre pedagoger og et stimulerende miljø ute og inne viktig for barnets læring og utvikling» (Berg, 2009, s. 14).

«Barnets utvikling er et samspill mellom de indre arvelige (genetiske) faktorene og den ytre miljøpåvirkningen» (Nordbotten, 2014, side 11). Det enkelte barn har sitt unike og individuelle utviklingsmønster med utgangspunkt i det genetiske og det miljøet rundt, og det er innholdet i hverdagen som avgjør i hvilken grad barnet utvikles dag for dag. Barnet har et utgangspunkt som barnet er født med også er det miljøet og kulturen rundt som også påvirker barnet på ulike nivå fra individ til individ. Hvis miljøet rundt barnet er aktivt, så er det mye større sjanse for at dette barnet også blir aktivt enn hvis miljøet hadde vært basert på statiske aktiviteter som spill eller lite fysisk aktivitet (Nordbotten, 2014).

2.2 Grovmotorikk

I dette punktet vil jeg si hva grovmotorikk er ut fra teori og si noe om viktigheten av begrepet i forhold til utvikling av 2-åringene.

I boka *barns utvikling i barnehagealder* står det at «Grovmotorikk er den betegnelsen som brukes når barn beveger seg og gjør bruk av hele kroppen eller større deler av kroppen» (Haugen, 2015, s 61). Dette betyr i praksis at småbarn i barnehagen bruker grovmotorikken sin nesten hele tiden fordi de er veldig fysisk aktive i tillegg til at de bruker ferdighetene i hele kroppen for å utføre aktiviteter og leke. Barn i tidlig alder utvikler seg gjennom å styrke kroppen og lære seg til å bruke den på en god måte. I boka *bevegelse, fysisk aktivitet og helse* står det at «motoriske ferdigheter inngår i så godt som all atferd. Omtrent alt vi gjør, fra vi står opp om morgenen til vi legger oss igjen om kvelden, har en motorisk komponent» (Pedersen, Stalsberg og Sigmundsson, 2006, s. 144). I boka *barn i bevegelse – fysisk aktivitet og leik i barnehagen* står at «Grovmotorikk er en samlebetegnelse på store bevegelser» (Grindberg og Jagtøien, 1992, s. 34). Småbarn beveger seg veldig mye og de bruker sin grovmotorikk i nesten alt som skjer i barnehagen, altså blir kroppen aktivt brukt. Eksempler på hva som inngår i grovmotoriske bevegelser er ifølge boka *barn i bevegelse – fysisk fostring i barnehage og*

skole følgende «rulle rundt, sitte, krype, stå, gå, løpe, hoppe og klatre» (Grinberg og Jagtøien, 1992, s. 30).

Noen ganger er målet med grovmotorisk muskelaktivitet å forhindre forflytning. Det vil si at musklene jobber med å ikke bevege på kroppsdeler. Eksempel på dette kan være når barnet trener på å holde balansen, ved for eksempel å stå på ett bein eller stå stille på en utfordrende pute. (Brodal, 2013). Dette er et viktig poeng i forhold til min oppgave. Når jeg kartla barna var det gjennom aktiviteter hvor de måtte jobbe med blant annet å forhindre muskelflytting når de skulle stå på en fot. Dette er god trening for 2-åringene og det stimulerer til økt muskelstyrke i bein, samt utfordrer de på konsentrasjon og viljestyrke.

I boka *kropp, helse og bevegelse* står det at «grovmotorikk defineres vanligvis som bevegelser som utføres av store muskelgrupper, og som krever mindre grad av presisjon enn finmotorikk» (Osnes, Skaug og Kaarby, 2010, s. 112). Barn i barnehagealder bruker kroppen sin veldig mye i hverdagen, alt fra når de beveger seg fra ett sted til et annet til når de bruker hele kroppen for å klare å ta på seg skoene eller gå i ulendt terreng.

I boka *barns utvikling i barnehagealder* er det en tabell som viser ferdigheter til barna innenfor grovmotorikk. I den tabellen av Tetzchner fra boka *utviklingspsykologi* så står det under alder 2 år; «Barnet mestrer etter hvert å gå i trapper uten hjelp. Det kan stå på ett bein i en kort periode og sparke en stor ball». (Sitert i Haugen, 2015, s. 64). I en alder av to år begynner ferdighetene rundt balanse virkelig å jobbe, alderen tilsier at barna er nysgjerrige og eventyrlystne og er interessert i alt som ser spennende og er øyefangende. Dette fører til en bratt læringskurve når det gjelder fysisk utvikling og balanse. I min oppgave er det blant annet denne ene ferdigheten rundt å stå en kort periode på ett bein, som jeg har kartlagt barna i. Å kartlegge barns ferdigheter rundt en spesifikk egenskap og sammenlikne resultatene med en annen barnehage, er en spennende måte å se hvor forskjellige verdier barnehager har og er opptatt av, og hvilke resultater dette har gitt i denne sammenheng med disse to barnehagene.

I boka *utvikling, lek og læring i barnehagen* står det at «den fremtredende posisjon av kroppsligheten medfører at barns fysiske og motoriske utvikling er av stor betydning for barnehagen som en pedagogisk virksomhet som skal bidra til å fremme barns helhetlige utvikling og læring» (Moser & Storli, 2014, s. 100). Nok en gang et bevis på hvor viktig barnehagen er for barns utvikling, her med spesiell vekt på motorisk utvikling.

I boka *tidlig utvikling 0-3 år* står det at «for å fremme motorisk utvikling må man tilby barna variasjon i miljøet» (Hernes og Larsen, 2014, s. 53). Dette er noe som er viktig for alle barn i barnehagealder. Å ha en hverdag som tilbyr ulikt innhold og steder, er med på å skape en atmosfære for barna som innbyr til utvikling både sosialt og fysisk. Å ta med barn ut av barnehagen, for eksempel på tur i et annet miljø og terreng er en viktig del av en barnehageuke og dette skaper en læringskurve for barna som utvikles og forstørres. Barna får i nytt og annerledes miljø mulighet til utvikling og når det gjelder annerledes terreng og natur, innbyr dette til motorisk utvikling og spesielt forbedring av balanseferdigheten.

I tidsskriftartikkelen *barn og motorisk kompetanse* står det at «motorisk kompetanse er viktig for barn både når det gjelder generelt selvbilde, popularitet og status blant andre barn og ikke minst for å kunne mestre praktiske oppgaver i hverdagen» (Sigmundsson og Haga, 2000, s. 1) Dette er noe som blir viktig jo eldre barna blir, men også to åringene forstår i noe grad hvilke ferdigheter de har og om de er på et høyt nivå. Dette vil du spesielt merke på barnet ved å se etter om barnet er åpen og tørr å utfordre seg selv på ukjente aktiviteter eller øvelser. Barn som føler de har gode motoriske ferdigheter og er bevisst på dette, vil i større grad også vise frem dette for andre barn. Barnehagen har en viktig rolle med å fremheve alle barns ferdigheter slik at barnet får troen på seg selv og tørr å prøve nye og utviklede øvelser/aktiviteter.

I boka *motorisk utvikling og læring – betydning av barns bevegelseslek* står det at «Sammenholder vi enkeltindividene i en gruppe av helt jevnaldrende barn rundt 2 år, vil vi finne meget store forskjeller i den motoriske utviklingen.... Forskjellene er særlig begrunnet ut i fra ulik motorisk stimulering» (Seberg, 1990, s. 40). Dette påpeker nok en gang hvor viktig det er for barn å være aktive i sin hverdag og at dette har stor påvirkning på deres utvikling motorisk. Et barn i 2-års alderen som daglig utfordrer sin balanse med å for eksempel gå i ulendt terreng, balansere på gjenstander og hoppe fra ulike steder vil styrke sin ferdighet innenfor balanse men også styrke andre egenskaper. Dette vil jeg si mer om i neste delkapittel.

2.3 Koordinative egenskaper

«Det fysiske grunnlaget er en forutsetning for å utvikle gode koordinative egenskaper» (Nordbotten, 2014, s. 155). En viktig del av det fysiske grunnlaget er grovmotorikk og det er derfor jeg har opplyst om dette begrepet i forkant av dette underkapittelet. Fysisk utvikling er

et hovedbegrep som ligger til grunn for all fysisk aktivitet som fører til læring for barnet uavhengig av innhold eller hvilke egenskaper som blir brukt. For å kunne styrke sine koordinative egenskaper, må man i første omgang mestre ferdigheten koordinasjon. I boka *treningslære* står det at «Koordinasjon er evnen vi har til å samordne bevegelsene våre i forhold til hverandre og til omgivelsene» (Gjerset mfl, 2012, s. 224). Det å klare å styre kroppen sin i forhold til ulike bevegelser og utfordringer er noe barn lærer etter hvert under oppveksten og gjennom barnehagen og dens innhold.

Det finnes seks koordinative egenskaper. I boka *barns fysiske utvikling* står det at disse seks er; «balanse, rytme, reaksjon, romorientering, øye-hånd og øye-fot-koordinasjon, tilpasset kraftinnsats og muskulær spenningsregulering» (Nordbotten, 2014, s. 155). Dette er alle egenskaper som blir brukt ulikt og ved ulike situasjoner/aktiviteter. I min oppgave er hovedfokuset på egenskapen balanse og det er kun denne jeg har valgt å utdype mer om. Dette skjer i neste underkapittel.

2.4 Balanse

I boka *barns fysiske utvikling* står det at “balanse er evnen til å opprettholde den opprinnelige likevekten når bevegelsesforløpet blir endret» (Nordbotten, 2014, s 155). Balanse er noe som utfordres i mange situasjoner i hverdagen. For 2-åring er det en utfordring bare å gå i ulendt terreng eller å skal komme seg over tømmerstokken på tur inn i sandkassen. Barn utfordrer sin balanseferdighet ofte, særlig gjennom lek. Barn utfordrer hverandre ved at barn med god balanseferdighet utfører en bevegelse/aktivitet, også vil de med litt dårligere balanseferdighet gjøre det samme. Dette skaper en god lærings situasjon hvor barn lærer av hverandre.

Når barnet er rundt 2/2,5 år bør balansen ha utviklet seg slikt nivå at når barnet blir vist av en voksen hva det skal gjøre, for eksempel stå på et bein. Så klarer barnet å stå på et bein i ca ett sekund uten å falle (Hernes og Larsen, 2014). I denne alderen for barna er det viktig at de voksne er gode rollemodeller og deltagende i barnets hverdag for å skape et best mulig læringsutbytte for barnet. Voksne og ansatte som er med i leken og viser barna hvordan aktiviteter og leker utføres, vil i større grad få barn som er læringsvillige og med et godt utgangspunkt for kompetanseutvikling.

«In early childhood education, organization and structuring of the environment was traditionally seen as important. Development has traditionally been a more familiar concept in preschool contexts than learning» (Alvestad, 2010, side 84). Artikkelen til Alvestad handler om noen aspekter rundt planlegging og gjennomføring av utdanning og dette sitatets mening er at for barnehagebarn er organisering og struktur av innhold og miljø viktig for at deres utvikling skal foregå som normalt. Sitatet sier også at utvikling har tradisjonelt vært viktigere enn læring. I dagens barnehage er begge begrepene veldig sentrale i hverdagen. I boka *det viktigste er å få leke* står det noe om at lek kan ses på som et verktøy for læring og prosessen rundt læring. (Öhman, 2012). Boka mener da at leken fører til læring som igjen er tett knyttet til utvikling. Dermed oppstår både utvikling og læring når barnet forbedrer sin kompetanse.

Boka *kropp, helse og bevegelse* har en definisjon på begrepet balanse; «Balanse er kroppens evne til å opprettholde likevekt når det skjer fysiologiske endringer i de ulike kroppsdelene eller i det fysiske miljøet» (Osnes, Skaug og Kaarby, 2010, s. 102). Det boka prøver å si, er at når kroppen møter på utfordringer kroppslig eller for eksempel med underlaget, er det balansen som jobber for at kroppen skal klare å holde seg oppreist og fullføre den oppgaven barnet er i gang med å gjennomføre. Kroppen bruker også flere andre sanser for å forsterke balansen. Synet blir brukt for å orientere seg i forkant og se hva som er på veien til dit barnet skal. Taktilsansen/berøringssansen, vestibulærsansen/likevektssansen og den kinestetiske sansen/muskel og leddsansen er også viktig for kroppens balanseferdighet (Osnes, Skaug og Kaarby, 2010).

2.5 Barnehagen som tilrettelegger

I denne delen kommer jeg til å fortelle litt om barnehagen og hvor viktig deres rolle er i barns utvikling. Barnehagen har hovedansvar for å forme en god barnehage både når det gjelder inne og uteområdet. Hvordan barnehagen tilrettelegger har alt å si for barna. Hvis barnehagen og uteområdet innbyr til aktivitet og lek, ligger alt godt til rette for barnets utvikling både sosialt og fysisk. Det er barnehagen som må legge til rette for at barna ønsker å være deltagende aktører i hverdagen og dermed i sin egen utvikling. Det er viktig at barnehagen tilrettelegger for barn i alle barnehagealdre og at det er litt variert hva slags rekvisitter og hjelpemidler som blir brukt, slik at det stimulerer og innbyr til alle aldre fra ett til fem.

I *rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver* står det at «Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og

danning som grunnlag for allsidig utvikling» (Kunnskapsdepartementet, 2011, side 15). Det er viktig at barnehagen kjenner sine barn og vet hvilke behov det enkelte barn har. På denne måten vil barnehagehverdagen bli best mulig for alle. Hvis man skal ha ett godt miljø i hverdagen er det viktig å finne flytsonen mellom utfordringer og mestring for barna. Det er også viktig at barnehagen har aktive og deltagende voksne som oppmuntrer og frister barna med gode aktiviteter som resulterer i læring gjennom lek og aktivitet.

Rammeplanen tar utgangspunkt i et helhetssyn på barn. Barns utvikling ses som et dynamisk og tett sammenvevd samspill mellom deres fysiske og mentale forutsetninger og miljøet de vokser opp i. Barn er sosiale aktører som selv bidrar til egen og andres læring. Samspill med andre mennesker er avgjørende for barns utvikling og læring (Kunnskapsdepartementet, 2011, side 16). Ved at barna får være aktive og sosiale så har barnehagen allerede kommet godt i gang med prosessen rundt barns utvikling. At barna får ta del i sin egen utvikling er viktig for at de skal føle mestring og glede i tillegg til fysisk og sosial utvikling.

Barnehagen har en viktig rolle som oppvekst- og læringsarena for barn under opplæringspliktig alder. Barnehagen skal støtte barns utvikling ut fra deres egne forutsetninger og gi det enkelte barn og barnegruppen utfordringer (Kunnskapsdepartementet, 2011, side 21).

Barnehagen har ansvar for å tenke på barnas beste og de ansatte skal legge til rette for at ferdighetsnivå og vanskelighetsgrad på aktiviteter og organisert lek blir tilpasset hele barnegruppen. Dette for at alle barn får føle både på mestring og utfordring. Mitt fokusområde som er to-åringene er på veldig forskjellige stadiet når det gjelder balanseferdighet. Det skyldes blant annet både alder i form av når på året de er født, hvor interessert de er i fysiske aktiviteter og hvor sterke de er i muskulaturen i tillegg til hverdagens innhold.

2.6 Natur og gårdsbarnehage

Jeg kommer nå til å forklare kort hva en natur og gårdsbarnehage er, og hva en vanlig hverdag for 2-åringene er i denne barnehagen.

I boka *natur- og gårdsbarnehagen* står det at «Å la barna få være i naturen der de opplever «det virkelige livet», er selve grunnideen bak naturbarnehagen. Barna leker og går på tur i ulendt terreng, klatrer, kryper, hopper og sklir. De får naturlige utfordringer og opplevelser i

naturen» (Vedum, Dullerud & Ødegaard, 2005, s 18). I en barnehage med fokus på naturen vil barna få «utfolde skaperglede, undring og utforskertrang» (Barnehageloven § 1), i tillegg til at «Barna får naturlige utfordringer tilrettelagt av naturen selv. Dette gir større valgmuligheter enn klatrestativ og lekeapparater. Barna velger aktiviteter og gir seg selv utfordringer tilpasset mestringsnivå, trygghet og mot» (Vedum, Dullerud & Ødegaard, 2005, s 18). Barn som går i natur/gårdsbarnehage blir i tidlig alder vant til å være ute. Barna er i mye større grad ute enn inne og det er i naturen og i uteområde til barnehagen at hverdagen stort sett foregår. Her skjer alt fra frilek ute i barnehagen til skogstur langt i det fjerne hvor både natur, dyr og miljøet er i fokus.

Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver sier at «Naturen gir rom for et mangfold av opplevelser og aktiviteter til alle årstider og i all slags vær. Naturen er en kilde til skjønnhetsopplevelser og gir inspirasjon til estetiske uttrykk. Fagområdet skal bidra til at barn blir kjent med og får forståelse for planter og dyr, landskap, årstider og vær (Kunnskapsdepartementet, 2011, side 44).

En vanlig hverdag for 2-åringer i natur og gårdsbarnehage innebærer mye utetid. Når barna er så små, må man selvfølgelig se an vær, forhold og temperatur i forhold til lengden barna er ute. I vår, sommer og høstsesong er 2-åringene ute stort sett hele dagen ofte utenom kjernetid på morgenen og sove-tid midt på dagen. Barna er ofte ute på tur, hvor de bruker nærområde som er tilpasset i forhold til avstand og barnegruppen. Barnehageområdet er også flittig i bruk hvor både frilek og organisert aktivitet pågår.

2.7 Kommunal barnehage

I dette underkapittelet vil jeg si litt kort om hva en barnehage er, hva som kjennetegner at den er kommunal og litt om oppbygningen av hverdagen til 2-åringene i kommunal barnehage ser ut.

Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver sier følgende om barnehage; «Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet. Barnehagen skal bistå hjemmene i deres omsorgs- og oppdrageroppgaver, og på den måten skape et godt grunnlag for barnas utvikling, livslange læring og aktive deltakelse i et demokratisk samfunn. Omsorg, oppdragelse og

læring i barnehagen skal fremme menneskelig likeverd, likestilling, åndsfrihet, toleranse, helse og forståelse for bærekraftig utvikling» (Kunnskapsdepartementet, 2011, kapittel 2). Barnehagen skal være et støttende stillas (Vygotsky/Bruner) som følger opp barnet, hjemmet og de krav og retningslinjer som gjelder for barnehagen.

En kommunal barnehage må følge rammeplanen, barnehageloven og barnehagens årsplan i sin hverdag. En kommunal barnehage har også en kommune de tilhører som har sine verdier, holdninger og retningslinjer som barnehagen skal følge. Det er dette lovverket og hjelpemidler som barnehagen skal og har å forholde seg til i sin utarbeidelse av barnehagehverdagen.

Rammeplanen sier også at; «Barnehagen skal gi barn muligheter for lek, livsutfoldelse og meningsfulle opplevelser og aktiviteter i trygge og samtidig utfordrende omgivelser.... Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnets interesser, kunnskaper og ferdigheter» (Kunnskapsdepartementet, 2011, kapittel 2).

En kommunal barnehage har på lik linje med alle andre barnehager i oppgave å utvikle og heve kompetansen til sin barn og sine ansatte. Barnas interesser og kunnskaper skal utvikles og forbedres innenfor retningslinjene som er gitt til barnehagen. Et godt forhold mellom voksne og barn er grunnsteinen for en velfungerende barnehage med lærevillige og interesserte voksne og barn.

Hverdagen til 2-åringer i kommunal barnehage er ofte delt opp slik at barna er ute enten før eller etter lunsj (selvfølgelig med unntak). Den andre delen av dagen brukes til aktiviteter og lek inne på avdeling eller i barnehagen. I kommunal barnehage er det ofte også utarbeidet en tur-dag. Denne dagen går barna da på tur i nærområdet som er tilpasset avstand og terreng i forhold til alder og fysiske forutsetninger. Barna spiser kanskje også lunsjen ute før de tusler tilbake til barnehagen for bleieskift og sovetid. Gode rutiner er viktig for småbarn.

3. Forskningsmetode

I boka *læreren med forskerblick* står det følgende om begrepet metode; «En måte å måle et fenomen på» (Postholm & Jacobsen, 2011, s. 42). I min oppgave betyr dette at metoden jeg velger har mye å si for det resultatet jeg får observert i forhold til barnas kompetanse og ferdighet innenfor balanse. I dette kapitlet vil jeg avklare hvilke metoder jeg har brukt og hvilket arbeid jeg har gjort for å kunne gi et godt svar på min problemstilling med utgangspunkt i praksisfeltet som empiri.

3.1 Metodevalg

Metodevalget er veldig viktig i en oppgave. Dette grunnet at det er metoden som avgjør om man finner svaret på det man ønsker å vite mer om. Forskningsmetode deles ofte inn i to kategorier, kvalitativ og kvantitativ tilnærming. I boka *læreren med forskerblick* står det også at «Det er ofte ikke et klart skille mellom disse to metodene, men sier videre at observasjon og intervju blir ansett som kvalitativt, mens spørreskjema betraktes som kvantitativt» (Postholm & Jacobsen, 2011, s. 42).

I mitt arbeid rundt denne oppgaven har jeg brukt kvalitativ forskningsmetode som handler blant annet svar med egne ord og som er mer utfyllende (Christoffersen & Johannessen, 2012). Jeg kommer frem til noe tall ut ifra kartleggingen av barn, dette går vanligvis under kategorien kvantitativ metode som handler om statistikk og tall, men grunnet et lite omfang av forskning, så havner denne oppgaven under kategorien kvalitativ forskningsmetode. Dette også fordi hoved metoden som blir brukt er observasjon som faller under kategorien kvalitativ.

Denne oppgaven innebefatter observasjon av barnas individuelle ferdigheter innenfor balanse og de har blitt kartlagt på en skala fra 1-5. Tallet 1 på skalaen representerer mestring på svært lavt nivå og tallet 5 representerer mestring på svært høyt nivå. Resultatene fra de to barnehagen ble satt inn i et diagram, hvor resultatene fra de to blir sammenliknet og lagt frem i neste kapittel.

3.2 Observasjon

I boka *observasjon og intervju i barnehagen* står det følgende definisjon på begrepet observasjon; «I pedagogisk sammenheng er det vanlig å definere observasjon som

oppmerksom iakttagelse. Det handler om å være våken og få tak i hva som skjer rundt en» (Løkken og Søbstad, 2013, side 40). Dette er et godt kartleggingsverktøy i barnehagen og en god metode for min oppgave. Gjennom observasjon av barna i hverdagen og i organisert lek og aktiviteter, vil man kunne se etter hvilke ferdigheter barna innehar. I denne sammenheng ønsket jeg å se etter 2-åringenes balanseferdigheter og gjennom hverdagen og planlagte aktiviteter fikk jeg kartlagt barna og sett deres kompetanse innenfor temaet. Gjennom observasjon finner man ut av hva hvert enkelt barn kan, hva det trenger å øve mer på og i hvor stor grad barnet tørr å utfordre seg selv i ulike situasjoner. I denne oppgaven handlet det kun om å observere de ferdighetene barna hadde på dette tidspunktet.

Observasjon kan deles inn i flere dimensjoner; strukturert/ustrukturert, deltager-tilskuer og åpen-skjult. Jeg har valgt å fokusere på deltager-tilskuer dimensjonen, men har valgt å kalle det deltagende og ikke deltagende observasjon. Forskjellen på disse er at deltagende observasjon er når du observerer en situasjon/hendelse mens du selv deltar i den sammen med barna. Ikke deltagende observasjon er når du observerer en episode/situasjon hvor du ser på utenifra og observerer det du ser og opplever fra litt avstand (Løkken og Søbstad, 2013). I min oppgave blir begge deler brukt. I hovedsak når jeg kartla ble jeg ikke deltagende observasjon brukt. Dette grunnet behovet for å se barna utenifra leken. Når behovet for en voksen var tilstede, ble jeg med i aktiviteten for å trygge barna og dermed gå over til deltagende observasjon.

I følge boka *hva er sosialantropologi* av Thomas Hylland Eriksen er «Deltagende observasjon den viktigste metoden innenfor sosialantropologisk datainnsamling og at under begrepet deltagende observasjon er det underkategorier som strekker seg fra strukturert intervju til langvarig henging på hjørnet» (Eriksen, 2012, side 56). I barnehagesammenheng spesielt når det gjelder småbarn, er de avhengig av voksentetthet. Derfor er det lettest å observere barna når du er sammen med de i ulike aktiviteter. Når jeg skal kartlegge deres balanseferdigheter, vil jeg klare å gjøre dette både når jeg selv deltar men kanskje best hvis jeg får stå på utsiden og se og observere. Dette må jeg bare tilpasse litt ut fra barnas behov og ut ifra hvilken grad de trenger en voksen. Barna er små, så det er viktig at tilliten er tilstede og at barna får utføre kartleggingsøvelsene på egne premisser og ut fra deres ferdigheter. Her er poenget å se hva barnet kan og hvilke kvaliteter som barnet innehar og hvor langt barnet har kommet når det gjelder motorikken og balanseferdighet.

3.2.1 Observasjonsskjema/Rangeringsskala

I boka *observasjon og intervju i barnehagen* sier Arvidsson (1974) at «Ved bruk av rangerings- og vurderingsskalaer skjer det egentlig en sammenfatning av observasjoner og det generelle inntrykket vi har av den personen som vurderes» (Løkken & Søbstad, 2013, s. 50). En skala kan være ulike typer linjer, et valg mellom språklige karakteristikk eller for eksempel en serie med tall. Denne skalaen brukes til å kartlegge hva enn mener er typisk og normalt for den personen som man kartlegger/observerer (Løkken og Søbstad, 2013, s. 50-51). Det som er viktig å påpeke med en slik rangeringsskala er at resultatet er en indikasjon, altså en antydning til et resultat, men at det ikke nødvendigvis er nøyaktighet eller noe matematisk sikkerhet i det resultatet du får. Når man tar en rangering av for eksempel en barnegruppe, som jeg skal gjennomføre i denne oppgaven, får man et overblikk og en viss forståelse for resultatet, men det er ingen fasit som er representativt for alle 2-åringer. Når jeg rangerer mine respondenter, så er dette et begrenset resultat som ikke er gjeldene, da jeg kun kartlegger barn fra to barnehager.

3.3 Etiske betraktninger

Når man skriver en oppgave som innebærer forskning, må man tenke over hvilke retningslinjer og etiske utfordringer som oppstår. Det er viktig at alle parter som har bidratt i oppgaven blir tatt godt vare på, respektert og behandlet på en god måte (Dalland, 2012).

På forhånd av kartleggingen og datainnsamlingen, ble det klargjort med begge styrere hva oppgaven gikk ut på, hva som skulle kartlegges og hvordan det skulle gjennomføres. Godkjenning fra begge styrere ble innhentet før samtykkeskjema ble sendt ut til foreldrene til de aktuelle respondentene. Dette samtykkeskjemaet ble underskrevet av de foreldrene som godtok at sitt barn deltok i kartleggingen og det var kun barn med godkjenning av foreldre som ble kartlagt i forhold til balanseferdigheter.

Anonymitet og taushetsplikt er en viktig del når kartlegging skal foregå i barnehagen. Alt av opplysninger, informasjon og datamateriale som ble hentet inn i kartleggingen og observasjonen, forholdes anonymt og uten mulighet for gjenkjenning. Det er viktig at navn eller enkeltpersoner ikke blir knyttet eller beskrevet i oppgaven (Dalland, 2012).

3.4 Utvalg

I min innsamling av data fra praksisfeltet ble to barnehager brukt til kartlegging. Det ble brukt en privat natur og gårdsbarnehage og en kommunal barnehage til undersøkelsen. Alderen på barna er ca. 2 år, altså kullet som er født i 2014. Jeg har brukt 9 barn i hver barnehage og kjønn er helt tilfeldig ut fra hva kullet besto av. For å holde alt anonymt vil jeg kun kalle barnehagene for natur og gårdsbarnehage og kommunal barnehage og barna vil bli brukt i sammenheng med «navnet» på barnehagen eller som tall i diagrammet.

Natur og gårdsbarnehagen som jeg har brukt til min kartlegging av 2-åringene, har et enormt uteområde både inni barnehagen og i området rundt. Barna er veldig mye ute og stort sett all aktivitet foregår ute hele året. Det er lagt opp til veldig mye fysisk aktivitet og barna lærer seg veldig fort å bli glad i naturen og det å være ute i all slags vær.

Den kommunale barnehagen jeg har brukt har et fint uteområde inne i barnehagen og det er dette som blir mest brukt når 2-åringene er ute. Barna bruker apparater og det som finnes i område i sin aktivitet i frisk luft. Barna er ofte ute en del av dagen og inne den andre. I aldersgruppen 2 år er de på tur en gang i blant, men stort sett holder de seg innenfor barnehagegjerdet.

Disse to barnehagene som jeg har brukt i min kartlegging ser jeg på som gode representanter for henholdsvis kommunal og natur og gårdsbarnehage. De gjenspeiler de kriterier som blir assosiert med barnehagenavnet og er begge gode barnehager som er velfungerende og godt organisert. Begge er typiske i forhold til sin type barnehage når det gjelder barnehagen, uteområdet i barnehagen og naturen, skogen og det miljøet som er rundt.

4. Funn

I dette kapittelet vil funn fra min kartlegging i to forskjellige barnehager bli lagt frem. Det er kartlagt 9 barn fra begge barnehagene hvor kjønn er tilfeldig ut fra årskullets innhold. Først vil jeg si noe om kartlegging og hvordan den ble gjennomført, deretter vil jeg presentere resultatet i form av diagrammer og forklare innholdet i disse for å finne svar på min problemstilling i drøftetekapittelet.

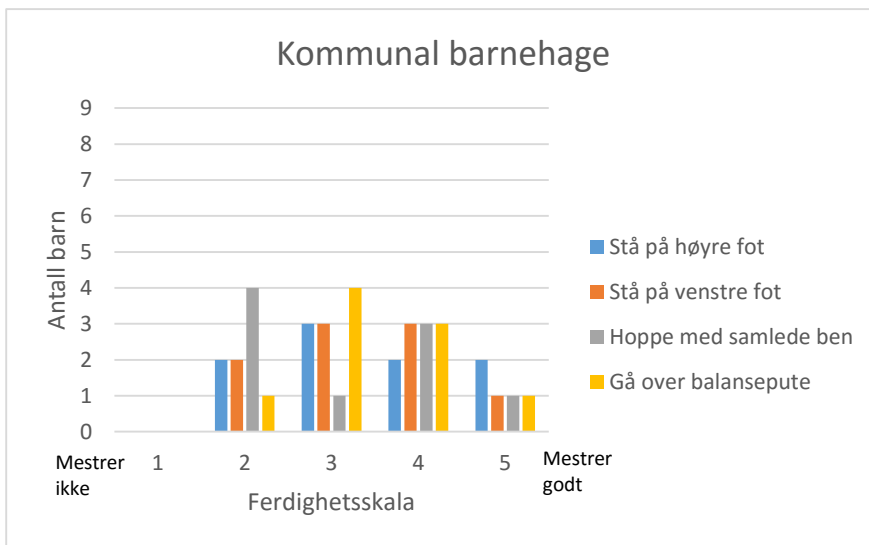
4.1 Kartleggingens gjennomføring

Kartleggingen av 2-åringene i barnehagen foregikk i barnehagens uteområdet under frilek. Barna ble kartlagt i fire forskjellige balanseøvelser tilfeldig testet under vanlig lek. Barna ble individuelt spurt om de kunne gjennomføre øvelsene i tilfeldig rekkefølge og ved tilfeldig tidspunkt i uteaktiviteten. Eksempel: Barn 2 år ble spurt om det klarte å hoppe ut av sandkassen da det var på tur bort til en sykkel som sto ved siden av.

Barna merket ikke at de ble kartlagt og barna gjennomførte forsøk på øvelsene en gang hver. Det var flere avdelinger ute i begge barnehagene under kartlegging, men dette hadde ikke noe påvirkning på resultatet. Begge barnehagene hadde veldig likt utgangspunkt for kartlegging og det skal derfor være et mest mulig relevant resultat ut fra virkeligheten.

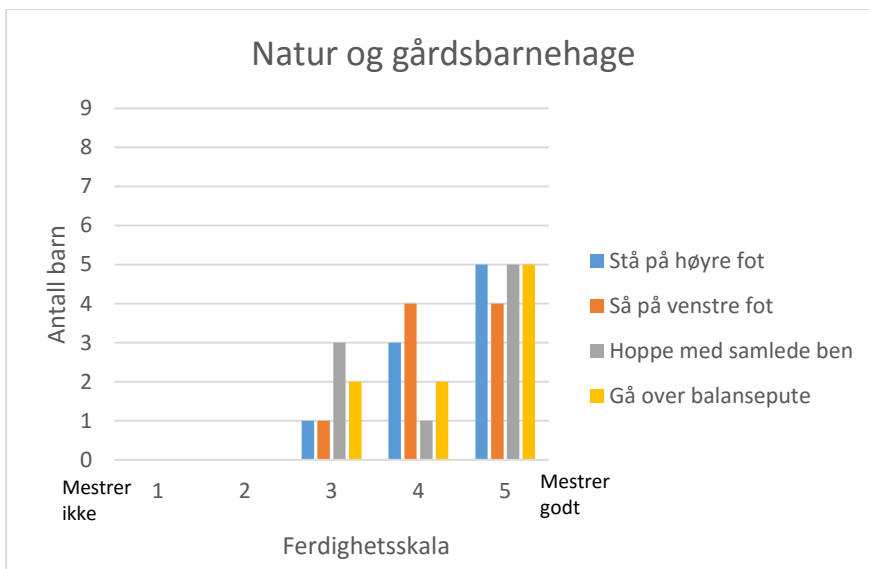
4.2 Diagram

Her kommer to diagrammer som viser resultatene i barnehagene i hvert sitt diagram. Det første diagrammet er fra den kommunale barnehagen og viser hvilke resultater de fikk på de ulike øvelsene. Diagrammet er satt opp slik at det er søyler med ulike farger som representerer de forskjellige øvelsene. For eksempel så representerer den blå fargen øvelsen «stå på høyre fot» og du vil kunne se hvor mange som fikk de ulike tallene på skalaen i diagrammet. Antall barn står på venstre side, men skalaen er representert på undersiden av diagrammet. Her er poenget og se hvor gode ferdigheter barna i den kommunale barnehagen hadde igjennom et diagram med søyler.

Figur 1 viser resultatet fra kartlegging i kommunal barnehage

Det neste diagrammet viser resultatet fra natur og gårdsbarnehagen. Dette diagrammet har samme oppbygning som det forrige.

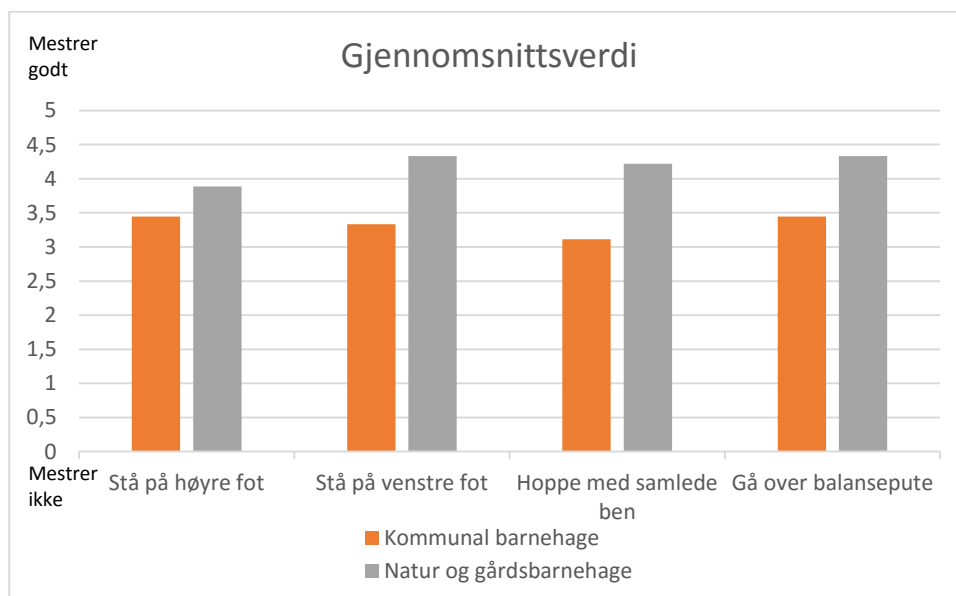
Figur 2 viser resultat av kartlegging i natur og gårdsbarnehagen.

Disse to diagrammene viser på skalaen fra 1-5 hvor mange barn som fikk hvilket resultat. Når det gjelder skalaen og kriteriene jeg har brukt for denne, så har jeg laget og fulgt en mal som begrunner enkelt hva som karakteriserer det enkelte tallet og hvilke ferdigheter barnet må ha for å få et godt resultat. Malen er veldig enkel og det er lett å kartlegge barna ut fra innholdet i denne. Malen jeg har brukt ser slik ut;

Tall fra skala	Begrunnelse
1	Mestrer ikke. De fysiske ferdighetene til barnet er ikke gode nok enda. Barnet er for ustødig til å utføre øvelsene på en god måte.
2	Klarer nesten, barnet prøver og du ser at barnet forstår, men fysikken er ikke god nok til å mestre øvelsene enda. Øvelse gjør mester.
3	Mestrer, men noe begrenset. Med en hjelpende hånd mestrer barnet øvelsen på en godkjent måte.
4	Mestrer bra. Barnet klarer øvelsen på en god måte, men mangler litt på balansen i forhold til at foten faller raskt ned eller at barnet er ustødig over balanseputen eller at beina ikke er helt samlet under hoppet. Gjennomfører allikevel på en god måte til tross for noe ustødig.
5	Mestrer godt. Barnet utfører øvelsene på en god måte og viser full kroppskontroll.

Det er denne jeg har brukt som utgangspunkt for min kartlegging og det er ut fra disse kriteriene at jeg har satt barna på ulikt mestringsnivå på skalaen.

Jeg har også laget et diagram som viser gjennomsnittet av resultatet per i øvelse i begge barnehagene og satt dette sammen i ett diagram. Dette er for å kunne sammenlikne hva jeg har kommet frem til og se hvor stor forskjellen er på de forskjellige øvelsene i de to barnehagene som er med i forskningen. Diagrammet viser skala-tallene på venstre side og har en søyle per barnehage for hver øvelse som ble gjennomført. Dette diagrammet ser slik ut:

Figur 3 viser gjennomsnittlig sammenlikning mellom de to barnehage.

Gjennomsnittresultatet viser at natur og gårdsbarnehagen oppnår et høyere gjennomsnittstall når det gjelder barnas balanseferdighet. Det er på øvelsen stå på høyre fot at den kommunale barnehagen er nærmest resultatet til natur og gårdsbarnehagen, men er også da et godt stykke bak resultatmessig på ferdigheten balanse.

5. Drøfting

Drøftingsdelen i denne bacheloroppgaven inneholder en utredning av resultatene fra forrige kapittel. Denne utredningen ble gjennomført ved at resultater blir sett opp mot teorihenviisningene i kapittel 2. Likheter og forskjeller mellom de to barnehagene vil i dette kapittelet bli belyst ut fra teoriforankringen. Differansen mellom barnehagene vil også bli kommentert.

Gjennom å kartlegge de to barnehagene observerte jeg at fysisk aktivitet er en viktig del av barnehagens hverdag. Som *rammeplanen* sier «barns utvikling ses som et dynamisk og tett sammenvevd samspill mellom deres fysiske og mentale forutsetninger og miljøet de vokser opp i. Barn er sosiale aktører som selv bidrar til egen og andres læring» (Kunnskapsdepartementet, 2011, s.16). Selv om fysisk aktivitet er en fellesnevner for begge barnehagene, er hverdagen i barnehagen veldig forskjellig. Slik jeg ser det er den kommunale barnehagen er i mye større grad inne og har stort sett bare en del av dagen sin ute. Når barna er ute foregår dette i stor grad i frilek på barnehagens uteområde. I motsetning til natur og gårdsbarnehagen hvor det er temperatur, barnas bekledding og humøret til barna som avgjør om hele eller deler av dagen foregår ute. Barna i natur og gårdsbarnehagen er vant til utflukter og turer, og nærmiljøet rundt blir i stor grad brukt for barnas utvikling og interessebygging.

Hvis vi ser på hverdagen til de to barnehagene sett i sammenheng og opp mot balanseferdighet, så er det rimelig å se at natur og gårdsbarnehagen vil oppnå høyere på oppgavens fysiske kartlegging enn den kommunale barnehagen, på grunn av hverdagens innhold. Noen vil hevde at å være mye ute og spesielt i skogen stimulerer til økt balanseferdighet gjennom ujevnt og kupert terreng. En kan også hevde at dette vises godt i diagrammene hvor funn er presentert. De fire øvelsene som ble gjennomført, stå på høyre fot, venstre fot, hoppe med samlede ben og gå over en balansepute ble gjennomført med så likt utgangspunkt som mulig i de to barnehagene og det er enkelt å se at barna i natur og gårdsbarnehage har et høyere kapasitetsnivå når det gjelder balanse, enn barna i den kommunale. I boka *det viktigste er å få leke* står det noe om at lek kan ses på som et verktøy for læring og prosessen rundt læring. (Öhman, 2012). Barn lærer gjennom lek og det er leken i stor grad som skaper utvikling. Det som for meg ble tydelig i denne kartleggingen var at hvor mye barnehagen jobber med og har fokus på, har veldig mye å si for hvor gode barna er på det området. Det er rimelig å si at hvis barnehagen i større grad hadde jobbet med balanse, som er denne oppgavens tema, er det mulig at barna i den kommunale barnehagen havnet høyere opp på kartleggingsskalaen. Hvilke

verdier barnehagen har og er opptatt av, spiller slik jeg, ser det over på hvilke kvaliteter barna er ekstra gode på.

Rammeplanen sier at en barnehage skal være en pedagogisk virksomhet som er opptatt av omsorg, oppdragelse og læring (kunnskapsdepartementet, 2011, kapittel 2). Sett i et slikt lys er dette kjernebegrep slik jeg ser det som den kommunale barnehagen setter høyt og kanskje enda høyere enn utvikling, som natur og gårdsbarnehagen er opptatt av.

For det første blir de ferdighetene og forutsetningene som barn har opparbeidet seg og innehar, utfordret i hverdagen når nye aktiviteter skal gjennomføres. For det andre er det mulig at miljøet rundt et barn ha mye å si. Et eksempel her kan være at i denne oppgaven kan resultatet ha blitt påvirket av at det var flere avdelinger ute, eller at det kanskje foregikk annen spennende og interessant aktivitet blant de andre barna under kartleggingen. En kan også hevde at det er mye som kan påvirke barn når de skal vise sine ferdigheter. Slik jeg ser det hadde begge barnehagene like forutsetninger i forhold til miljøet rundt da kartleggingen ble gjennomført. I boka *barns fysiske utvikling* står det at «barns utvikling er et samspill mellom de indre arvelige (genetiske) faktorene og den ytre miljøpåvirkningen (Nordbotten, 2014, s. 11). Etter min oppfatning mente Nordbotten at hvert barn er individuelt og utvikler seg i sitt eget mønster og tempo. Hva som påvirker barnet i forhold til kultur og miljø er opp til hvert enkelt barn og det er dette som gjør at barn utvikler seg forskjellig. Sett i sammenheng med dette kan det også gjelde denne oppgaven i forhold til kartlegging. Noen barn er raskt ute med å utvikle sin motoriske kompetanse og har raskt oppnådd en god balanse, mens andre barn bruker lengere tid. Dette vises i figurene fra forrige kapittel, det er stort spenn i mestringsnivå når det gjelder 2-åringene balanseferdighet. Det er rimelig å si at noe av det viktigste for å utvikle ferdigheter hos barn er tilrettelegging, slik at barna får øvd på de ulike ferdighetene. *Rammeplanen* sier at «barnehagen har en viktig rolle som oppvekst- og læringsarena for barn under opplæringspliktig alder. Barnehagen skal støtte barns utvikling ut fra deres egne forutsetninger og gi det enkelte barn og barnegruppen utfordringer» (Kunnskapsdepartementet, 2011, side 21). Sett i et slikt lys vil en aktiv barnehage som kjenner sine barn og deres kvaliteter og behov, vil kunne legge til rette på en slik måte at hele barnegruppen vil utvikle seg ut fra innholdet i hverdagen. Dette gjelder uavhengig av type barnehage og verdier. Begge barnehagene kan lære av hverandre ut fra ulike ferdigheter og kompetanse, barn lærer best i sosiale situasjoner hvor de kan utfordre og hjelpe hverandre gjennom situasjoner (Kunnskapsdepartementet, 2011).

For at barn skal opparbeide seg bedre balanse, må dette øves på. Her vil noen hevde at natur og gårdsbarnehagen har et stort fortrinn da barna er mye ute i ulikt miljø og terreng og det skapes mange situasjoner og hendelser som krever gode koordinative egenskaper (se definisjon i teorikapittelet) for å mestre. Etter min erfaring er ikke den kommunale barnehagen like mye ute og i naturen. Med grunnlag i dette vil mestringsnivået innenfor balanse derfor være lavere, slik jeg ser det.

I boka *natur og gårdsbarnehagen* står det at «Å la barna få være i naturen der de opplever det virkelige liv, er selve grunnideen bak naturbarnehagen. Barna får naturlige utfordringer og opplevelser i naturen» (Vedum, Dullerud og Ødegaard, 2005, s. 18). Figur 3 fra funnkapittelet viser at natur og gårdsbarnehagen har en stor fordel med sine friluftsverdier, naturverdier og holdninger. Natur og gårdsbarnehagen kommer gjennomsnittlig høyere på skalaen på alle fire øvelsene og spesielt de tre siste øvelsene er det en markant forskjell på ferdighetsnivået. Dette kan være et resultat av hverdagens oppbygning i barnehagen. Ut på tur skaper etter min mening mer enn bare turglede. Sett i sammenheng med dette kan det også skape godt fysisk utviklede barn med sansen for naturen og friluft. I motsetning til natur og gårdsbarnehagen, er det rimelig å si at den kommunale barnehagen kunne jobbet mer med dette, ut fra resultatene i figur 1 og 3. Sett u et slikt lys, vil noen hevde at ved å jobbe mer målrettet med fysikken til barna og spesielt balanseferdigheten, ville den kommunale barnehagen kunne kommet høyere opp på skalaen.

I boka *kropp, helse og bevegelse* står det at balanse er «kroppens evne til å opprettholde likevekt når det skjer fysiologiske endringer i de ulike kroppsdelene eller i det fysiske miljøet» (Osnes, Skaug og Kaarby, 2010, s. 102). At barna får lov å utfolde seg gjennom skaperglede, undring og utforskertrang (kunnskapsdepartementet, 2011), så vil de forbedre sine koordinative egenskaper og dermed sin balanse. Sett i den sammenheng kan det at barna får gå i ulendt terreng, kanskje falle for så å prøve på nytt kan tilslutt føre til at barnet mestrer denne utfordringen og har økt sin kompetanse innenfor koordinasjon og balanse.

I boka *barns utvikling i barnehagealder* er det en tabell som viser hva barnet bør mestre innenfor grovmotorikk fra alderen 1 måned til 6 år. Dette er en tabell som sier at 2-åringer bør blant annet kunne stå en kort periode på et ben (Haugen, 2015, s. 64). Det er denne tabellen jeg brukte som inspirasjon for å ta med øvelsen stå på høyre og venstre fot i min kartlegging og den viser at alle barna klarer dette, noen trengte en støttende hånd under øvelsen. Det er rimelig å si at det er stort spenn i ferdighetsnivået til barna i begge barnehagene. I natur og

gårdsbarnehagen er det ut fra mine observasjoner et jevnt høyere ferdighetsnivå når det gjelder balanse, men også der er det noen av barna som har litt utfordringer når det gjelder disse kartleggingsøvelsene. Alle barn trenger øvelse for å mestre noe. Når de mestrer, må øvelsens vanskelighetsgrad økes, slik at barnet må strekke seg lenger med sine ferdigheter for å utvikle seg enda mer slik jeg ser det. Barnehagen er viktig for barnas oppvekst. I lys av dette er det vesentlig at barnehagen er en god tilrettelegger og inkluderer barna i sin egen utvikling i barnehagehverdagen (kunnskapsdepartementet, 2011).

Resultatet fra kartleggingen viser klart og tydelig at natur og gårdsbarnehagen kommer høyere opp på skalaen med sitt gjennomsnitt på alle fire øvelsene. Mitt metodevalg rundt observasjon og kartleggingsskjema var et godt valg med tanke på å få frem de funn jeg ønsket. Når det gjelder 2-åringer og motorikk, så er de i et veldig tidlig stadiet av sin utvikling. Grovmotorikk handler ifølge boka *barns utvikling i barnehagealder* om «barn som beveger seg og gjør bruk av hele kroppen eller større deler av kroppen» (Haugen, 2015, s. 61). 2-åringene bruker kroppen sin i stor grad til å gjennomføre de aktiviteter eller leker de har lyst til eller skal gjennomføre. Derfor er det rimelig å si at småbarn er aktive fra de står opp om morgenen til de legger seg om kvelden, eneste unntak er eventuell soving på dagtid (Pedersen, Stalsberg og Sigmundsson, 2006).

Hvor raskt barna tar til seg kompetanse innenfor balanseferdighet kommer an på hvor godt det blir tilrettelagt og stimulert for dette i hverdagen. På bakgrunn av dette må barnehagen ha en god pedagogisk plan hvor barnas fysiske utvikling er en vesentlig del av denne, slik jeg ser det. For at barn skal kunne utvikle seg må de få nok utfordringer i hverdagen. Utfordringer må være på et nivå som gjør at barnet utvikler og forbedrer seg, men samtidig føler mestring ved å klare å gjennomføre.

Når kartleggingen skulle gjennomføres var det i natur og gårdsbarnehagen enkelt å flette inn kartleggingsøvelsene i frileken. Da Barna trodde øvelsene de gjorde var en del av leken kan man si at de ikke merket at de ble observert og kartlagt. På denne måten fikk jeg et godt og realistisk bilde på balanseferdigheten til barna. Stort sett alle fikk gjennomført uten at det måtte legges spesielt til rette for det. I den kommunale barnehagen var det mye vanskeligere å naturlig flette inn kartlegging. De var mer opptatt av roligere lek, spesielt i sandkassen og det var ikke like lett å få de til å gjennomføre øvelsene. Ved litt ekstra tilrettelegging og ved observasjon av ett og ett barn fikk jeg også til kartleggingen i den kommunale barnehagen på en god og trygg måte. De ansatte kom bort til meg etter kartleggingens slutt og lurte på om jeg

var ferdig allerede. Dette tar jeg som en godt tegn på at barna ble kartlagt under skjulte omstendigheter og på en lekende og god måte.

5.1 Konklusjon

Natur og gårdsbarnehagen med sine verdier kom høyere på kartleggingsskalaen når det gjelder balanseferdigheter enn det den kommunal barnehagen. Det inntrykket jeg sitter igjen med etter funn og drøftinger, er at begge barnehagene jobber godt med barnas fysiske utvikling. Natur og gårdsbarnehagen med sine ressurser rundt miljø og størrelse på uteområdet, i tillegg til antall timer som brukes utendørs, har en raskere utvikling av balanseferdigheten. Denne konklusjonen underbygges av de funnene som ble gjort og er fremstilt i de tre diagrammene i funnkapittelet. Ved å se på figur 3, som fremstiller et gjennomsnittlig resultat fra de to barnehagene i de fire øvelsene, ser vi et klart bedre resultat hos barna fra natur og gårdsbarnehagen. Den kommunale barnehagen scorer over gjennomsnittlig på kartleggingsskalaen med tanke på barnas ferdighet. Det er bare det at barna fra natur og gårdsbarnehagen, som er vant til å være ute og mestre fysiske utfordringer scorer i denne sammenheng vesentlig høyere. Det er viktig å påpeke at denne bacheloroppgaven kun har kartlagt balanseferdigheten, og at funnet er basert på denne fysiske egenskapen og ferdigheten til barna.

Min kartlegging viser at skulle en kommunal barnehage fått et resultat på nivå med en natur og gårdsbarnehage, måtte innholdet i barnehagen bli brukt i større grad rettet mot organisert aktivitet. Dette for å stimulere og utvikle balanseferdigheten i større grad. For å få til dette ville det ha stilt større krav til de ansatte rundt fokus på kreativitet, kunnskap og kompetanse når det gjelder stimulering av balanse. Det er viktig å påpeke at selv om en barnehage har et stort og fint uteområdet og mye muligheter rundt det naturlige lekemiljøet utenfor barnehagen, så må barnehagen og de ansatte bruke ressursene sine på en god og kreativ måte for at barna skal utvikles best mulig.

Organisert og forhåndsplanlagt aktivitet er etter min kartlegging og mening en god mulighet til å stimulere barna i den grad og innenfor den ferdighet som trengs. Dette gjelder alle typer barnehager uavhengig av barnehagens område og miljø. I følge *rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver* (kunnskapsdepartementet, 2011) er barnets utvikling veldig viktig. I Rammeplanen står det at «i løpet av småbarnsalderen tilegner barna seg grunnleggende motoriske ferdigheter, kroppsbeherskelse, fysiske egenskaper, vaner og innsikt i hvordan de kan ivareta helse og livskvalitet» (s. 41). Barnehagen er en tilrettelegger for

barnas utvikling, både fysisk og sosialt. Barnehagens oppgave er å tilrettelegge for hvert enkelt individ, slik at utviklingen samsvarer med barnets alder og forutsetninger. Med de funn jeg har kartlagt og den teorien jeg har belyst kan jeg ut fra mine kartlegginger svare på min problemstilling med at det er forskjell på balanseferdigheten hos barn i privat natur og gårdsbarnehage i forhold til barn i kommunal barnehage. Differansen er tydelig og mye kan tyde på det å være mye ute i naturen og i skog og mark setter spor. Barna fra natur og gårdsbarnehage har kommet et godt stykke lenger på sin motoriske utvikling og med sin balanse i forhold til barna i den kommunale barnehagen. Barnehagens innhold har mye å si for hvilke ferdigheter og kompetanse barna får og blir gode til.

5.2 Videre forskningsarbeid

Mine funn er basert på en privat natur og gårdsbarnehage og en kommunal barnehage. Jeg kan derfor ikke oppgi noe fasit rundt dette temaet. Det er gjennom de to barnehagenes måte å drive på som viser at resultatet vil mest sannsynlig bli i favør natur og gårdsbarnehagen. Differansen mellom de to type barnehagene kan variere fra barnehage til barnehage men trolig vil natur og gårdsbarnehagen komme best ut med tanke på deres tidsbruk og energinivå ute og i naturen. Balanseferdighet er en kvalitet som trenger masse øving og gjennom uteaktivitet og ved bruk av naturen vil det stimuleres i størst mulig grad til utvikling av denne ferdigheten. Videre kartlegging kan gi mer eksakte tall på forskjellen mellom barnehagene. Plasseringene av de forskjellige barnehagene innenfor både kommunal og natur og gårdsbarnehage vil kunne spille inn på de funnene i tillegg til at barnehagens innhold er det vesentlige i forhold til barnas ferdigheter.

Litteraturliste

- Alvestad, M. (2010). *International Journal of Early Years Education. Preschool teachers' understandings of some aspects of educational planning and practice related to the national curricula in Norway. 03.05.16*: Lokalisert på <http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/0966976042000225499>
- Barnehageloven. (2005). Lov om barnehager av 17. Juni 2005 nr 64. 05.05.16. Lokalisert på <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64>
- Bentsen, B.S. (1991). *Børnemotorik, utvikling og sammenheng*. Copenhagen: Nordisk Forlag AS.
- Berg, A. (2009). *Å lære med hele kroppen, multisensorisk læring i barnehage og skole*. Oslo: SEBU forlag.
- Brodal, P. (2013). *Sentralnervesystemet*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Christoffersen, L. & Johannessen, A. (2012). *Forskningsmetode for lærerutdanningene*. Oslo: Abstrakt forlag AS.
- Dalland, O. (2012). *Metode og oppgaveskriving for studenter (3.Utg)*. Oslo: Gyldendal Norsk.
- Gjerset, A. Holmstad, P., Raastad, T., Haugen, K., Giske, R. (2012). *Treningslære*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.
- Grindberg, T. & Jagtøien, G. L. (1992). Barn i bevegelse – Fysisk aktivitet og leik i barnehage og skole. TANO AS. (Kapittel 2, side 23-64). 03.05.16: Lokalisert på: <http://www.nb.no/nbsok/nb/db53790fdccf887c03e0905dc2d6b8fa.nbdigital?lang=no#0>
- Grindberg, T & Jagtøien, G. L. (1992) Barn i bevegelse – Fysisk fostring i barnehage og skole. AiT Enger AS. (Hele boka, 143 sider). 03.05.16: Lokalisert på <http://www.nb.no/nbsok/nb/403b60171543f466120e1a2a75c008d8.nbdigital?lang=no#7>
- Haugen, R. (2015). *Barns utvikling i barnehagealder – en utviklingspsykologisk innføring*. Cappelen Damm AS.
- Hernes, M., & Larsen, K. (2014). *Tidlig utvikling 0-3 år – hva kan man forvente og hva bør gis ekstra oppmerksomhet*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Kunnskapsdepartementet. (2011) *Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver (Rev. Utg.)* 26.04.16: Lokalisert på <http://www.udir.no/Barnehage/Rammeplan/Rammeplan-for-barnehagens-innhold-og-oppgaver/>
- Løkken, G., & Søbstad, F. (2006). *Observasjon og intervju i barnehagen. (3.Utg)*. Oslo: Universitetsforl.

Moser, T & Storli, R. (2014). Fysisk og motorisk utvikling. I Drugli, M.B (Red.), *Utvikling, lek og læring i barnehagen*. Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørge AS.

Norbotten, G.L.N.N. (2014). *Barns fysiske utvikling – hvordan stimulere barns fysiske utvikling*. Cappelen Damm akademisk.

Pedersen, A.V., Stalsberg, R. & Sigmundsson H. (2006). Fysisk aktivitet, fysisk form og motoriske ferdigheter hos barn. I Østerås, H (Red.), *Bevegelse – fysisk aktivitet – helse*. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag.

Postholm, M.B., & Jacobsen, D.L. (2011). *Læreren med forskerblick: innføring i vitenskapelig metode for lærerstudenter*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Segberg, B.U. (1990). *Motorisk utvikling og læring – Betydningen av barns bevegelseslek*. 25.04.16: Lokalisert på <http://www.nb.no/nbsok/nb/3e04e9cb48b1645530751ebacbea18d2.nbdigital?lang=no#0>

Sigmundsson, H. & Haga, M. (2000). Tidsskrift for den norske legeförening. *Barn og motorisk kompetanse*. 2000; 120:3048 – 50. (Hele artikkelen, 5 sider). 23.05.16: Lokalisert på <http://tidsskriftet.no/article/197914/>

Vedum, T.V., Dullerud, O., & Ødegaard, T. (2005). *Natur- og gårdsbarnehagen*. Bergen: Fagbokforlaget.

6. Vedlegg

Her kommer vedlegg som jeg har brukt i min bachelor.

Dette vedlegget er det samtykkeskjemaet som ble sendt ut til foreldrene/foresatte til de barna som ble kartlagt i de to barnehagene.

6.1 Samtykkeskjema til foreldre/foresatte

Kjære foreldre/foresatte.

Som siste års student ved høgskolen i Hedmark skal jeg skrive en avsluttende bachelor som omhandler småbarns grovmotoriske utvikling. I denne forbindelse skal jeg gjennomføre observasjoner og fylle ut et kartleggingskjema i forhold til barnets fysiske utvikling. Hovedfokuset mitt i oppgaven er den grovmotoriske ferdigheten balanse og det er dette som vil være mitt hovedmål under kartlegging og observasjon.

Bakgrunn og formål

Formålet med oppgaven er å kartlegge ferdighetene til 2-åringene med tanke på balanse. Hvert barn gjennomfører noen øvelser som tester balansen og blir krysset av på en skala fra 1 til 5 ut fra ferdigheten. Resultatene fra alle barna blir satt inn i ett diagram for å vise hva slags resultater kartleggingen ga. Denne kartleggingen vil jeg gjøre både i en natur og gårdsbarnehage og en vanlig kommunal barnehage. Mitt formål er å finne ut om ulike typer barnehage kan føre til ulik ferdighet og kompetanse blant barna når det gjelder balanse.

Hva innebærer deltakelse i studien?

Dette studiet innebærer at barna vil bli observert når de gjennomfører ulike aktiviteter som utfordrer balanse. Det er kun observasjon og kartlegging som gjelder og barnet vil ikke merke noe. Jeg skal prøve å finne ut av hvor god balanseferdighet 2-åringer har.

Hva skjer med informasjonen om deg?

Alle personopplysninger vil bli behandlet konfidensielt og all informasjon jeg innhenter vil kun bli brukt i min bachelor og holdes anonymt.

Prosjektet skal etter planen avsluttes 20/5-2016.

Frivillig deltakelse

Det er frivillig å delta i studien, og du kan når som helst trekke ditt samtykke uten å oppgi noen grunn. Dersom du trekker deg, vil alle opplysninger rundt ditt barn ikke lenger være gyldig og barnet ditt vil ikke bli med i kartleggingen/observasjonen.

Dersom du ønsker å delta eller har spørsmål til studien, ta kontakt med Vilde Frydenlund på mobil 45223060 eller studentveileder Jon Anders Græsli på telefon 62517718

Samtykke til deltakelse i studien

Jeg har mottatt informasjon om studiet, og aksepterer at mitt barn deltar i prosjektet.

(Signert av foreldre/foresatte til prosjektdeltager, dato)

Barnet sitt fornavn og etternavn (Blokkbokstaver)

6.2 Kartleggings skjema

Øvelse	1	2	3	4	5	Kommentar/begrunnelse
Stå på høyre fot						
Stå på venstre fot						
Hoppe med samlede ben						
Gå over en balansepute						

Begrunnelse for skalaen:

1 – Mestrer ikke. De fysiske ferdighetene til barnet er ikke gode nok enda. Barnet er for ustødig til å utføre øvelsene på en god måte.

2 – Klarer nesten, barnet prøver og du ser at barnet forstår, men fysikken er ikke god nok til å mestre øvelsene enda. Øvelse gjør mester.

3 – Mestrer, men noe begrenset. Med en hjelpende hånd mestrer barnet øvelsen.

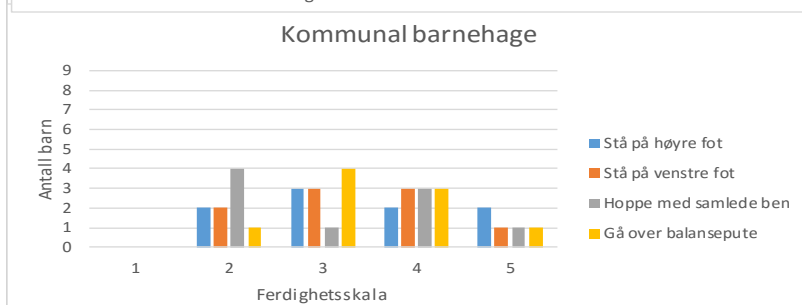
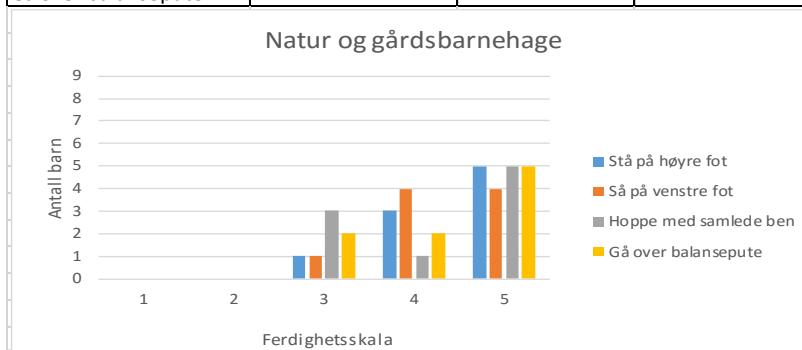
4 – Mestrer bra. Barnet klarer øvelsen på en god måte, men mangler litt på balansen i forhold til at foten faller raskt ned eller at barnet er ustødig over balanseputen eller at beina ikke er helt samlet under hoppet.

5 – Mestrer godt. Barnet utfører øvelsene på en god måte og viser full kroppskontroll.

6.3 Kartleggingsresultat

	Kommunal bhg				
Skala	1	2	3	4	5
Stå på høyre fot		2	3	2	2
Stå på venstre fot		2	3	3	1
Hoppe med samlede ben		4	1	3	1
Gå over balansepute		1	4	3	1

	Natur og gårdsbhg				
Skala	1	2	3	4	5
Stå på høyre fot			1	3	5
Så på venstre fot			1	4	4
Hoppe med samlede ben			3	1	5
Gå over balansepute			2	2	5

	Kommunal barnehage		
	Total data per øvelse	Antall unger	Gjennomsnitt
Stå på høyre fot	31	9	3,444444444
Stå på venstre fot	30	9	3,333333333
Hoppe med samlede ben	28	9	3,111111111
Gå over balansepute	31	9	3,444444444

	Natur og gårdsbarnehage		
	Total data per øvelse	Antall unger	Gjennomsnitt
Stå på høyre fot	35	9	3,888888889
Stå på venstre fot	39	9	4,333333333
Hoppe med samlede ben	38	9	4,222222222
Gå over balansepute	39	9	4,333333333

